

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Biró Pál
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

A szív, az izlés és a kritika.

— október 23.

Előrebocsátjuk, hogy nem polemizálni akarunk. Csak egy kevésse elmélkedni arról a három fogalomról, melyet cikkünk élére irtunk.

Ez a három fogalom az, amely iránt kell, hogy minden újságírónak rendes érzéke legyen. Mind az, ami a nyomtatott betű jegyében a nyilvánosságra kerül — feltétlenül sebez. Ha valakinek ez iránt nincsen érzéke, az szivtelen ember, izléstelen ember és elfogult, szubjektív kritikus.

Az ilyen embert, mint embert megveti, utálja a társadalom. Mert elvárja és joggal elvárhatja a társadalom, hogy ama különben is nyomoruságos viszonyok mellett, ne a kés és a vér izgassa az embert az emberek ellen. Hanem ha a kritika objektív fegyverét vesszük kezünkbe kell, hogy az újságíró tollából mindig kiragogyon a szív, és minden támadó hang színében ott legyen az izlés.

Van ugyan a nagy közönségben valami titkos vágy a szenzációk iránt, valami amiben vér látszik, valami, amin egy-egy hulláját szereti látni, valami, amin a mások vergődésébe rejtett és szinte kéjes gyönyörűséget talál.

Ez a bestialis vonás, amelyet Brehm theoriája oly zseniálisan kimutat, benne él a tömegben. Innen van az, hogy a boulevard-szenzációk mindig a vergődő emberiséget, a kinban szenvedő embert dobják oda az utcának.

És csodálatos, de így van, hogy a civilizáció magasabb fejlődésével, amint azt Zola oly mesteri módon rajzolta, ezen selejtes emberi passzió nem lohad, sőt éppen az agyoncivilizált világban a legerősebb lelketlenséggel tombol.

Az a nemesebb, az a tisztultabb reakció, amely nálunk az ilyes passzióknak utját szegte: a jó vidék, a humanitás minden kincsében gazdag, jó, magyar társadalom erénye. És mondhatjuk, hogy ami bestialis érzés tömegben, vagy emberben létezik, az még a mi jó vidékünket nem érintette. És ha egy-egy reformátor akad is, aki ez érzékeket az emberekben felakarná kelteni, mihamar utálattal fordul el tőle a társadalom. Innen van az is, hogy a mi országunkban a boulevard-lapok csak pillanatnyi hatásokat tudnak kelteni. Mint szappanbuborék puffan el a levegőben a kegyetlen és sivár érzések hangja.

Mindez pedig, amit eddig elmondottunk, szölt azokról az irányzatokról, amelyek a tömegek jóhi-

szemüségét ilyen áron akarják saját céljaikra kihasználni.

Hogy világossá váljék, miről akarunk szólni, tessék az osztrák, német, francia, angol sajtó azon organumait és a mi fővárosi lapjainkat tekinteni, amelyeket a sajtó abszolút és legfinomabb izlésű újságírói csinálnak. Hisz napról-napra megfigyelhetjük. A kritikának mily objektív hangja szólal meg minden közéleti kérdés körül. Ha ez emberek nem a szivükkel és nem az izlés szavával dolgoznának, istenem! napról-napra mily izgató szenzációkat találhatnának fel, mily óriási mérvben tombolhatna bennünk napról-napra a támadások kegyetlen áradata. Hogyne, hiszen gyanúsító, rossz, szivtelen ember, izléstelen, modortalan, mások kínjában gyönyörködő besugó van elég. De az objektív kritika méltóságával ellenkezik az, hogy pusztá kombinációból támadjon. A szíve és az izlése nem enged, hogy ilyesmit elkövesse.

Hogy pedig minderről elméledtünk, alkalmat adott rá egy nyomtatott papiroon megjelenő olyan támadás, amely arról elmélkedik, vajjon ez, vagy amaz a tisztviselő, aki hosszas, egy egész életre kiható fáradságos munka után nyugalomba vonulhat, vajjon tényleg — beteg-e?

No hát mi azt hisszük, hogy ilyen inszINUÁCIÓ csak rozslékű embertől és hivatásával visszaelő újságírótól eredhet. Aki sem nem orvos, sem alkalma nem lehetett egyik, vagy másik ember egészségéről meggyőződni, aki tehát nyiltan orvosi vélemények erkölcsi alapját rombolná le, csakhogy egy kis politikai pikantériával szolgáljon, az olyan szivtelen ember, aki a legcsunyább módon áll szembe a tiszt társadalommal.

Nem kutatjuk, hogy a betegségek kétségbevonása mellett minő kombinációk izletes feltalálása képezi egy-más emberek passzióját, de hogy valakinek a betegségét céltatos nyiltással kétségbevonjuk, mielőtt annak valódiságáról meggyőződnénk, ez nemcsak piszkos, hanem gyáva fegyver is. Gyáva azért, mert a „szimulált betegség“ célzatával még kinosabbá teszi egy, esetleg tényleg beteg embernek azt a kényszerhelyzetét, amelybe éppen betegsége kényszeríti. Önérzetes kritika, a szív és izlés hangja erre képtelen.

De hogy mily undok ez a fegyver még politikai célzatra is, egy példával illusztráljuk:

A bécsi Reichsrath-ban történt a múlt évben, hogy az éppen most egészségi okokból nyugalomba vonult, Spens-Boden minisztert távollétében támadta az ellenzék, egy

ügyben a nyilatkozatát kérte és a Reichsrath-ban divó modorban vonták kérdőre a miniszterelnököt, hol bujkál a miniszter. „Gyalázat,“ a „gyáva,“ „megfutott,“ a „strucmadár,“ a „disznó vakondok“ . . . ilyes és hasonló kifejezéseket röpitett az ellenpárt felé az ellenzék. Különösen annak egyik híres száju vezére.

Erre a miniszterelnök felállott és a következőket mondotta:

— Uraim! a kereskedelmi miniszter beteg és lehet, hogy ebben a percben operálják.

Csend lett egyszerre. És abban a tanácsteremben, ahol a világ leggorombább harcmodora divik, felállott az említett ellenzék vezér, pártja nevében bocsánatot kért a használt kifejezésekért és legmélyebb sajnálkozását fejezte ki a történetek miatt.

Ime. Nén kértek sem orvosi bizonyítványt, sem nem küldtek senkít a beteghez, hogy a gyűlölt miniszterelnök bejelentéséről meggyőződjenek. Az emberi ösztön sugallata diktálja, az izlésük, hogy a betegnek mondott minisztert az indokolatlan támadás után megkövessék.

Ezek után a fent jelzett és nálunk aktualissá tett esetet fölösleges kommentálunk.

— okt. 23.

Tisztviselők fizetése. A legaktuálisabb kérdés széles e hazában jelenleg a tisztviselők fizetésének rendezése. A sajtó nagy odaadással, fáradhatatlanul támogatja az országszerte megindult akciót s immár teljesen meghódította a közvéleményt a tisztviselők igazságos ügyének. A sajtótól támogatott szervezkedés jogos kívánsága nem is maradt felelet nélkül. Oly hatalmas volt a feljajdulás országszerte, hogy az intező körök nem zárkózhattak el a kívánság elől s végre hozzáfogtak a tisztviselők fizetéséről szóló törvényjavaslat megalkotásához. Országszerte nagy örömet fog kelteni a tisztviselők körében a fővárosi lapok híre, mely szerint: Lukács László pénzügyminiszter az országgyűlésnek már előterjesztette azokat a főbb elveket, amelyeken a tisztviselők fizetéséről szóló törvényjavaslat nyugodni fog. Körülbelül 18 millió korona az összeg, ami a tisztviselői dotációk javítására a jövő év január elejétől kezdve fordítatni fog. Ime: a tisztviselők kivívták maguknak a sajtó pártfogásával jogos kívánságaik diadalát s a hosszas harc után övék lett a győzelem. A jog, törvény és igazság jegyében küzdöttek s az igazság győzött.

Szüretelünk.

— október 23.

A jövő héten már a Hegyalja egész területén folyik a szüret. A kedvezőtlen időjárás szokatlanul későre halasztotta a szüretet, a bor minősége a legtöbb helyen mégsem

fogja megütni a közepes mértéket; mennyiségileg a termés szintén nem kielégítő. Az ideai termés bizony silány lesz.

A bor ára ezért meglehetősen felemelkedett. Értve azt a bort, amely legalább középszerű minőséget ér el. Az a sok savanyu ital, amit a nép mexikói bornak csufof, abszolúte értékesíthetetlen marad, mert fájdalom Magyarországon a cognac ipar csak néhány gyárra szorítkozik s a gyártás technikája, mondjuk az égetett szeszes italok hamisítása, annyira előre haladt, hogy a cognachoz minél kevesebb bor, de annál több szpiritusz szükséges.

De nemcsak a silány, hanem még a középminőségű bor értékesítése is nehéz lesz azokon a vidékeken, amelyeknek híre nem reklámja a gazdának. Ennek az oka már nem a rossz esztendőben, hanem gazdasági viszonyainkban gyökerezik, amelyekről beszélni szinte felesleges, annyira kimerítették ezt a kérdést a szaklapok, ankétek, népgyűlések.

Tudjuk, hogy a bor árának esését s az értékesítés akadályát a közvélemény az olasz szeszszűrésnek tulajdonítja. Természetesen igaza van ennek a felfogásnak. De nemcsak Olaszországból behozott bor az egyedüli oka az árak esésének. Manap e bajoknak ismétéljük: nemcsak egyedül az olasz borok alacsony vámja, hanem a kivitel hiánya, a túltermelés, a magas fogyasztási adó s az égetett szeszes italok fogyasztásának emelkedése is az oka.

A túltermelést úgy értjük, hogy Magyarország ma már jóval több bort produkál, mint amennyi a belső szükséglet kielégíti s ez a körülmény csak azért hat depriálólag az árakra, mert kivitelünk nagyon szűk keretben mozog s mert legközvetlenebb szomszédaink, ha bevitelre szorulnak, mindent szívesen látnak, csak magyar terményt nem.

Magyarország bortermése, bár ránk nézve éppen hegyaljakra is, nagy nemzeti kincs, a világforgalomban oly csekély szerepet játszik, hogy a versenyt csak világhírű, legelső minőségű boraink képesek elviselni. Tehát feltétlenül belső intézményekre van szükségünk, hogy a szőlőkben fekvő óriási tőkét megmentsük a nemzetnek. Különösen fontos ez a kérdés azért, mert viszonyaink úgy alakultak, hogy a bortermelés ma legkevésbé jövedelmező a kisgazdának, akinek néhány évtized előtt jólétet biztosított egy akkora darab föld, amelyen más művelési ág mellett megélni lehet.

Abban az akcióban, amely bortermelés és értékesítés előmozdítására irányul, egymásra van utalva a gazda és a kereskedő. Csakhogy nálunk — a legerősebb szó az, amely a kor-

mányhoz kiált védelemért. Társadalmi nagy akciót csináljunk.

A szövetkezeti eszméknek sok apostola van, ezeknek megvalósítása azonban még csak a legprimitívabb formáig tudott fejlődni. Ott ahol a szövetkezés igazán áldást tudna hozni, ahol új jövedelmi forrásokat tudna teremteni, nem ölthet testet az eszme, mert akik önzetlenül és jóakarattal dolgoznának, azoknak az önzetlenség és jóakaraton kívül minden eszközük hiányzik; a tőke pedig ridegen visszavonul, bizva erejében és hatalmában. Pedig minden új jövedelmi forrás feltétlenül emeli a tőke jövedelmét is és ferde okoskodás azt hinni, hogy termelési szövetkezetek, vagy a bortermelők pincészövetkezetei megbénítják a kereskedelmet.

Például a fogyasztási szövetkezet az igaz csak megoszt, de sem új értéket nem produkál, sem a forgalmat nem emeli. A termelési szövetkezet hatása azonban az új értékek előállításában áll. A pincészövetkezetek még nem kereskedők, sőt a szövetkezet, mint ilyen, kereskedésre nem is alkalmas. Ezek mellett a kereskedői tevékenység köre inkább szélesedik, sőt arra is kell törekednie minden termelésre és az értékesítés megkönnyítésére irányuló szövetkezetnek, hogy a tőke segítségét, a kereskedelmi akciót biztosítsa magának.

Érthetetlen, hogy miért idegenkedik a magánvállalkozás a pincészövetkezetektől; de nem érthető az a törekvés sem, amely olyan pincészövetkezetek létesítését tűzi ki célul, amelyek kereskedők is. A pincészövetkezetek helyes célja első sorban az értékesítés biztosítása a gazdák részére, a bor kezelése s a forgalomba hozatalra való előkészítése; a kivétel, a forgalomba hozatal kimaradhat a szövetkezet tevékenységi köréből. A szövetkezet csak nagyban értékesítse készleteit. Ezzel biztosabb a jövedelme, kevesebb a kezelési költsége s biztos vevője lesz az a kereskedő, aki sokkal könnyebben fel tudja keresni a kiviteli piacokat, könnyebben ki tudja használni a konjunkturákat, mint a nehezen mozgó szövetkezet. Megszívlelendő az is, hogy a szövetkezetek a hitelezést nem gyakorolhatják olyan mértékben, mint a kereskedők.

Hogy a hitelezés mennyire elősegítette az olasz és hamisított borok forgalmát, Zemplénvármegyében legjobban bebizonyosodott. Ennek a vármegyének alig van községe, amely bort ne termelne. Régebben az volt a szokás, hogy a koreszmáros a közönséges fogyasztásra szánt bort megvette a községben, vagy legfeljebb a szomszéd faluban és ha egy kis extra borra is szüksége volt, hozott egy-két hordó olaszt, vagy szabolesi vinkót. Így azután a helyi fogyasztás felemésztette a silányabb bort is. Ebben az időben azonban még bort hitelre nem adtak. A gazda azonnal tartotta a markát, amint a bort más szekerére rakták.

Manap a legtöbb koreszmáros hitelre vásárol s a hitelt nyújtó kereskedő úgy megkötöi adósa kezét, mint akár a sörgyár, amely helyiségeket rendez be a vendéglősök és saját gyártmánya részére. Aki egyszer hitelbe vett, addig, amíg tartozását egészen ki nem fizeti, mástól nem vehet, mert pernek teszi ki magát. Így szorította ki az olasz bor a helyi fogyasztásról a helyi termést.

Vajon Sátoraljaujhely rengeteg sok koreszmája közül hányban mérnek idevaló bort? Pedig sok termelő pincéje ma is tele van több éves borral s annyit termelünk, hogy a várost bőven elláthatnók.

A termelők buteliáznak, mert másként készleteiket nem tudják értékesíteni s ha a hegyeken megfordul néha napján egy-két boros szeker, az bizonyosan nem a városba hozza a bort. Pedig a fogyasztás nagy: bizonyítják az adótárgyalások, ahol hiven fel van jegyezve, ki mennyit mér ki.

A koreszmárosok Sátoraljaujhely publikumától élnek, de hogy a nyereséget visszajuttassák a polgárságnak, arra nem gondolnak, vagy nem gondolhatnak, mert valahol be van írva a nevük egy nagy könyvbe — bor ára fejében.

Sokféle panasza van a bortermelőknél, amelyeket sokszor felröttünk már a papirosra. A bajokon azonban — tudjuk — nem segíthetünk. De nem segít azon a gyászba öltözött szőlőtőke sem, de segíthetne egy életrevaló társadalmi akció. Csak hogy erre is sokáig kell várunk. Ott, ahol osztályok féltékenykednek egy másra, ahol a tőke a földben ellenességet lát, ahol a föld a tőke zsákmányolásától fél, ott az önségely egyelőre ki van zárva. Ezen pedig segíteni kell, mert különben sosem lesz helyes gazdasági politikánk. Z.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(**Inséges köz munkák.** Tudják a „Zemplén” olvasói, hogy a vármegyénk sztrópkai járásában jelentkező inséges viszonyoknak a vármegyei kormányzat részéről történt feltárására a kereskedelemügyi kir. miniszter 50,000 K. állami segédletet bocsátott a vármegye rendelkezésére. Azt is tudják, hogy ez az 50,000 K. a sztrópkai járás területén keresztül vonuló, illetve onnan a homonnai járásba átvezető havaj — varehóci meg a havaj — krasznibrodí közút kiépítésére, egyszersmind e kiépítendő közuton, Krasznibrod irányában, a Laborcz folyó áthidalására irányoztatott elő. Mind e munkálatok tavasz óta mindmáig foglalkoztatják a közúmenti és az annak egész környékbeli inséges lakosságát. Ugy az újjáépített közútszakaszok, mint a Laborcz-hidja is immár az építés vége felé, mondhatjuk, hogy a befejezés stádiumába jutottak. Nagy jótétemény ez az egész alkotás, a közút és a Laborcz új hidja, közvetlenül a szegény népre, mely immár a hetedik hónap folyamán nyert szakadatlan kenyérkeresetet és megelhetést; de még kihatóbb e jótétemény ereje közvetve a Laborcz jobb- és balparti lakosságára, legmesszebbre pedig az isten háta mögött eddig elárult helyzetben sinylett *Sztrópkó* helységekre és egész környékére, mely most már másfél óra alatt elérhető távolságról, télen nyáron jó úton, vasuti állomáshoz juthat *Mezőlaborczra*. Hála és köszönet — végzi tudósítónk — mindezekért a közvetlen és közvetve máris örömmel élvezhető nagy jótéteményekért, úgy az országos, mint a vármegyei kormányzatnak egyaránt!

(**Járás-irnok.** Vármegyénk főispánja *Schreiber Félix* közigazgatási tanfolyamot végzett okleveles községi jegyzőt, gálszécsi lakos tart. tisztet nevezte ki a szinai szolgabírói hiva-

talhoz járás-irnokká. A kinevezéshez, mely lapunknak is egy ifjú és érdemes munkatársát érte, szívesen gratulálunk!

(**Beosztás.** Főispánunk legújabb rendelkezéseivel *Bányay Bertalant*, a szinai szolgabírói hivatalban kiegészítőül alkalmazott napdíjast, a homonnai, *Hericz Márton* közigazgatási joggyakorlót pedig az ujhelyi szolgabírói hivatalhoz osztotta be, végül *Szirmay Szerén* kiegészítőül alkalmazott vármegyei napdíjast Homonnáról a központba berendelte.

(**Jóváhagyott alapszabályok.** A nem rég szervezkedett Zemplénvármegyei *Kazinczy-Kör* alapszabályait jóváhagyta és szabályszerű további használatra elküldötte a belügyminiszter.

(**Ki lesz a közigazgatási kiadó?** Még ki sem irták a pályázatot a Fekete Emil halálával megüresedett kiadói állásra, máris, természetes, egész sereg pályázó van a vármegyei irnokok és a kezelő személyzet köréből, kik esengenek az állás elnyeréséért, mely is csak egy évek hosszú során kiváló szorgalommal, feddhetetlenül és érdemesen eltöltött közszolgának kell hogy legyen méltó jutalma és bizonyára úgy is lesz.

(**A vármegye közegészségügyi bizottsága** ma tartott ülésén a nagymihályi kórházi főorvosi állásra első helyen *Chudóvszky Mór dr.-t* kändálta.

(**Hivatalvizsgálat.** Folyó hó 22-én ifjabb *Meczner Gyula* helyettes polgármester, *Kiss Ödön* városi ügyész és *Szöllösi Sándor* számvevő közbenjöttével, Sátoraljaujhely rendezett tanácsu városnál pénztárvizsgálatot tartott, mely alkalommal mindent kifogástalan rendben talált.

HIREK.

A szezon.

— okt. 22.

Volt nekem régi időkben egy szerkesztő princípálom, aki nagyon szeretett engem, mert nem volt olyan napihir, amit én frázisokkal felelerezve, cikké ne tudtam volna gyűrni. Közönséges gyilkosságokból olyan croquisokat gyártottam, hogy beillett volna első cikknek is. Szezon-verseimet és szezon-croquisaimat pedig soronkint hat fillérrel díjazta a szerkesztő. Ami mindenképp nagy kitüntetés volt, tekintve, hogy szenzációs vezércikkeket 5 firtal díjazott.

Emlékszem, hogy október havának egy ködös estéjén éppen szezon-cikkem rágódtam a redakcióban és huztam a sorokat, hogy minél több legyen a dotáció. Nem tudom azonban mi volt az oka: nem tetszett a cikk az öregnek. Körülbelül ezek voltak észrevételei: „Maga a ködről ír a bevezetésben, ködről a tárgyalásban, ködről a befejezésben. Ködös cikk ez nagyon!”

Bosszantott a dolog szerfelett. Nem íráskom kiesnylése fáj, de az esetleges dotáció elmaradása ütött volna sajtó sebet a szívemen. Pedig a fiúk már telefonáltak a „Francis”-ból, hogy várnak.

Neki fogtam a cikk átdolgozásának. Azonban az ominózus ködön kívül, mely ráült az utcalámpákra, a háztető felett húzódnó táviródrótokra, — semmi, de éppenséggel semmi sem jutott eszembe.

S akkor: deus ex machina megjelent a megváltó. Megborzongtam a gyönyörűségtől — mint az már a jólnevelt novella írók szavajárása — és eszembe jutott az eszme: leírtam vergődéseimet az átkos köd nyomasztó hatása alatt és ezt az októberi ködöt merész, de soronkint 5 krajeárjával fizetett fordulattal átvittem a közelet egyes szereplőinek agyára, ha jól emlékszem többek K. intendánsára, ki ellen akkor napirenden voltak a tünemények. Congenialis ötlet volt tőlem beírni, hogy az októberi köd egy akkor szereplő nagy politikus agyára is rátelepedett: — ezt a mondatot 10 kr.-ért adtam el az irodalomnak.

Szóval a cikk fenomenális volt. Egy parázs sajtópör is támadt nyomába. A „Francis”-ban pedig akkor este magyarádi hosszunyaku üvegéből ittuk a cecubuminit.

Csináltam pedig e bevezetést tulajdonképpen egy pár mondat megírhatása kedvéért. Ez az egy pár mondat pedig az: az októberi két nap óta felszívódott köd nem tűnt el, nem!... éppenséggel nem!... hanem reászállott egyik lap cikkirójának — az agyára, ki még a „Közönség Köréből” című rovatunkat is megpróbálja kicarracirozni, csak hogy belénk köthessen. Dixi.

—np.

Finis . . .

Szívem kihült... Nem heviti lángra Nem semmi többé, nem a szerelem. Emléke csak, mi föl-fölesillan olykor; A lángját, haj! már rég nem érzem! Fogytán a rím, a lantom is heverhet, Hangot nem ad, — oda a varázs... A bucsúcsóknál lobbant egy utolsó, Mi megmaradt, — a hamvadó parázs.

Barta István.

— **Felelős szerkesztőnk** távollétében a szerkesztésért a főszerkesztő felelős.

— **Fekete Emil** temetése. Lapunk előző számában fájó szívvel irtuk meg az örökké vig kedélyű, nemes lelkű férfit, galánthai *Fekete Emil* nekrológját. Azóta már a feledhetetlen ember a temetőben fekszik. Temetése e hó 21-én ment végbe rendkívül nagy számu közönség részvételével. Ravatalára a család és hozzátartozóin kívül Zemplénvármegye tisztikara, a vármegyei kezelő személyzet és a sátoraljaujhelyi vadász-társaság helyeztek koszorukat. A temetésen a vármegye tisztikarának élén ott volt *Hadik Béla* gróf főispán; az összes hivatalok; számos jóbarát és ismerős. A halott felett *Fejes István* ev. ref. esperes tartott szép beszédet. Az elhunyt családja a következő gyászjelentést adta ki: „Özv. *Fekete Emil* né szül. *Pajkossy Ilona* és fia *Matyi Béla*, ugy a maguk, mint az összes rokonság nevében mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, illetve nevelő apának galánthai *Fekete Emil*nek folyó évi október hó 19-én délután 6 óra-kor életének 66-ik, boldog házasságának 11-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A felejtetetlen drága halott földi maradványai e hó 21-én d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. Sátoraljaujhely, 1902. évi október 19-én. Áldás és béke lengjen drága porai felett.” — Zemplénvármegyei kezelő személyzete külön gyászjelentésben tudatta szeretett kartársát elhunytát.

— **Áthelyezés.** A hivatalos lap október 21-én megjelent 242. száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Tóth Julia* helybeli állami elemi iskolai tanítónőt a szatmári állami elemi iskolához jelen minőségben áthelyezte.

— **A Bodrogközről** kaptuk az alábbi recenziót. Kiadjuk, mintegy bizonyítékul annak az elismerésnek és rokonszenvennek, melylyel az utóbbi időben méltatlanul megbántott *Révy G. Viktort*, a társulat főmérnökét, a bodrogközi nép elismerése és hálája most is körülvésszi: „Néhány szó vegyült a légből pár napja, melyben a Bodrogközről zengett az ének. E különös pátriáról, a Bodrogközről, melyről ha beszélünk, okvetlen eszünkbe jut a víz is, melynek ez a térség még egy évtizeddel hazája volt. A természetnek ezen bő adományával küzdöttek a lakosok mindaddig, míg a nemzet lerázva vállairól a háborus kor ígait, a kultúra áldásos vívmányait felhasználhatta. A Bodrog, Tisza szabályozása csökkentette az árvizeket. Tavasz alkalmával azonban a meggyülemelő bel-vizek borították el a lege-

lőket, réteket; előtven a köz- és mezői utakat, melyeken a közlekedés a legjobb igavonó állatokkal is kinos vergődés, mely Hannibálnak az Alpokon a hótengerben való elakadását juttatja eszünkbe. Így volt az hosszú időn át. Jeles szakfériak tanulmányozva a külföld vívmányait, igyekeztek meghonosítani azokat nálunk is. A Bodrog-Tiszaszabályozó társulat megfelelő helyeken csatornákat, zsilipeket, szivattyutelepeket létesít, melyek csodálatos játékszerűséggel vonják el a belvizeket, munkájukkal hirdetvén a kultúra áldásait, a vezető szakfériu sok tudásával tervezett mű megvalósulását. Ime az említett hang hallatszik a Bodrogközről. Az elismerés helyett a társulat főmérnökét, Révy Géza Victort, ki hosszú idő óta tevékeny munkát fejtett ki, alatta a Bodrogköz vízrajzi térképe megváltozott: bántó megjegyzésekkel illetik. A nagy költséggel felállított F.-Bereckii szivattyutelep munkájára vonatkozó állítás vagy azt akarja elhitetni velünk, hogy az alkotás egész lényegében nem felel meg céljának, vagy az anyag megválasztásával és a beállítási munkálatok vezetésével megbízott szakfériak felügyelete volt fogyatékos. Utóvégre annak megítéléséhez, hogy a F.-Bereckii szivattyutelep mennyi munkát végez haszonnal, műszaki ismeret kell, ez pedig nincs mindenütt raktáron! Voltak egyének, kik Jókait is hazaárulónak kiáltották ki. Azokban a közönség oly hálátlan és feledékeny, hogy a jelesek neveit nem őrizte meg az utókor számára! A nemzeti jólét előmozdító, nagy felelősséggel járó munkában folyó ember jellemének tisztasága, becsülete szilárd alapokra van fektetve, melyet megingatni nem lehet. Az ő terveik szerint készült remek építmények emléksobrokként őrzik emlékeiket az utókor számára. A F.-Bereckii szivattyutelep csak folytassa munkáját; hatalmas moráljával elnémítván az ilyen hangokat.

— **Uj kedvezményes vasúti jegyek.** Az 1903. évre kiadandó kedvezményes áru vasúti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok kiállítása immár megkezdődik. Szükséges ennél fogva, hogy az utazási kedvezményre jogosultak közül a tényleges szolgálatban állók, az új igazolványok kiállítását hivatali felsőbbbségek útján, a nyugdíjasok pedig közvetlenül a m. kir. államvasutak igazgatóságától (Andrássy-ut 73-75. sz.) az eddigi eljárás szerint már most kérelmezzék. Minthogy pedig az 1903. évre egészen új igazolványok adatnak ki s így a jelenleg érvényben levő igazolványokba kapcsolt arcképek nem használhatók, szükséges, hogy minden egyes igényjogosult új arcképet terjesszen be. Az arckép előlapjának alsó szélére az illető tulajdonos neve tisztán és olvashatóan rávezetendő. Kezelési illeték fejében ezentúl is igazolványonként egy korona fizetendő készpénzben, ami helyett bélyegjegyek nem fogadtatnak el. Ezen illetéket legcélszerűbb rendeltetésének pontos megjelölése mellett, postautalvánnyal a m. kir. államvasutak főpénztára címére (Budapest, Andrássy-ut 15. szám) beküldeni.

— **Köszönet.** Legyes-Bénye r. k. templomépítő-bizottsága alattvalói hála köszönetét nyilváníti Ófelségének azon kegyességeért, hogy templomunk építési költségeinek fedezésére 400 kor. azaz négy száz koronát méltóztatót adományozni.

— **Hirtelen halál.** Egyik előző számunkban megírtuk, hogy az ugynevezett Nyomárkay-tanyán egy nyitramegyei születésű leány hirtelen elhunyt. Most ugyanott ismét hirtelen haláleset történt. Az elhunyt leánynak testvére, **Petrás Anna** rövid rosszullet után meghalt. Hulláját a köztemető halottas kamarájába szállították és onnan fogják eltemetni.

— **Szüret.** Hol esik, hol pedig verőfényes nap sugár-özöne tölti be szőlőhegyeinket. Így megy ez néhány hét óta fölváltva. Az eső elmossa a

gazdák szüretelő kedvét, a meleg nap pedig meghozza; ki-ki siet a kedvező időjárást fölhasználni és szüretel. Nehány nap óta szőlőhegyeinken megkezdtek a szüretelést. Egy esztendő drága munkájának gyümölcsét szedik le szorgalmas kezek. Az ideai szüret azonban nem szerez nagy örömet a szőlőbirtokosnak, mert a szőlő a mult havi kedvezőtlen időjárás miatt teljesen nem érthetett meg. Bor azért lesz bőven, ha savanyu is. Régen bizony minden szebb, minden jobb volt. Derűsebb, vígabb hangulat uralta a hegyeken szüretelőket. Ma már csak minden halvány utánzata a régié. Nincs meg többé a szüret gyönyörű poézisa.

— **Inségmunka.** A képviselőház pénzügyi bizottságának legutóbb tartott ülésén foglalkoztak az egyes vármegyék részére adandó útépitési segélyekről. Az erről szóló jelentést a Ház október 18-iki ülésén mutatta be Neményi Ambrus előadó. Ebben a kereskedelemügyi miniszter által elrendelt és részben már végrehajtott közmunkákat jóváhagyni, az igénybe vett 750.000 koronát tevő összeget megszavazni és a javasolt elszámolási módotat helybenhagyni kéri. A megszavazandó összegben kívül a törvényjavaslatban jelzett célra még a közuti rendes hitelből is 14.000 kor. lett igénybe véve. Rendelkezésére áll tehát ily címen a kereskedelemügyi miniszternek összesen 764.000 kor. Ebből az összegből Zemplénvármegye útépitési segély gyanánt ötvenezer koronát kap.

— **Uj iparvállalat.** A magyarországi cémentgyár tulajdonosai Benecur és Fia, cémentáruk feldolgozását határozták el és e végből Nagy-Mihály-ban egy gyár felállítását tervezik. Ezen ügyben f. hó 13-án Czibur Bertalan elnöklte alatt a nagy-mihályi takarékpénztárban értekezlet volt, melyen többen vettek részt. Az értekezlet elhatározta hogy mielőtt ezen ügyben állást foglalna, az eszmét a város és vidék közönségével ismerteti és a viszonyok felől alapos tájékozást szerez.

— **A gazda és a cseléd.** A közgazgatási bíróság fontos határozatot hozott arról, hogy milyen kötelessége van a gazdának beteg cselédjével szemben. Kimondta ugyanis a bíróság, hogy a gazda cselédje után még abban az esetben is tartozik harminc napon át kórházi költséget fizetni, ha a cselédjét a kórházba jutás előtt közvetlenül már lakásán gyógyította. El döntést a bíróság így okolja meg: Az 1898. évi XXI. t.-c. 5. §. a gazdát a kórházi költség viselésére kötelezi. Tehát az a körülmény, hogy a cseléd már előzőleg a rendes orvosi ápolásban részesült, de nem a kórházban — a törvényben foglalt kötelezettség alól a gazdát nem menti föl.

— **Orfeum Ujhelyben.** Nehogy valaki közülünk ezeken az unalmas, egyhangu őszi estéken unatkozzék: Friss vendéglős gondoskodott róla. Fölment Budapestre és hozott magával egy 15 tagból álló orfeum-társulatot, mely e hó 22-én tartotta első előadását a színházi étteremben. A társulat iránt már az első estén élénk érdeklődés mutatkozott. A terem szépen megtelt mulatni vágyó közönséggel, hölgyekkel és urakkal vegyest, akik jól mulattak a társulat bemutató előadásán. Az orfeum-társulat 8-10 napig marad Ujhelyben.

— **Sertés-zárlat Borsiban.** Előfordult sertésvész esete miatt a szomszédos Borsi községben a zárlatot elrendelték és a sertések behozatalát betiltották.

IRODALOM.

— **Önképzőköri gyűlés.** E hó 18-án tartotta főgimnáziumunk Kazinczy-önképzőköri 2-ik rendes gyűlését. A mult gyűlés lefolyásáról felvett jegyzőkönyvnek felolvasása után **Hornyák**

Ferenc VIII. o. t. és **Szeniczey Ödön** VIII. o. t. elvetették a „Tenger” című leírását. Majd „Október 6.” c. költeményt bírálta **Bendik István** VIII. o. t. és **Matolay Viktor** VII. o. t. A két bíráló különböző javaslata folytán a kör a művet **Balázs Andor** VIII. o. tanulóknak ellenbíráltra adta ki. **Perényi Ede** VIII. o. t. Vörösmarthy Mihály „Vén cigány” c. költeményét szaválta. **Ecker Mihály** VIII. o. t. és **Bányai Gyula** VII. o. t. bírálatai és **Dubay Mihály** VII. o. t., br. **Huszár László** VIII. o. t., **Grünvald Herman** VIII. o. t. hozzászólásai után a vezető-tanár ur dícséretes jelzővel illette a szavallatot. **Dubay István** VII. o. t. Heine „Két gránátos” c. költeményét adta elő. Bírálóinak **Szaller Dezső** VIII., **Szenniczey Ödön** VIII., **Péchy Dezső** VIII., br. **Huszár László** VIII. és **Kerekes Béla** VII. o. tanulók hozzászólásainak alapján a vezető-tanár ur hazafias szellemű beszédében sikerült jelzőre érdemesítette a szavallatot. **Rónai Károly** VI. o. t. Petőfi-nek „Hazáról” c. költeményét szaválta. **Neuwirth Lajos** VIII. o. t., **Feldman Jakab** VII. o. t. bírálatai és több hozzászólás után jól sikerült jelzőben állapodott meg a kör. Majd a halottak napján tartandó ünnepély és a jövő gyűlés műsorának megállapítása után jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a kör **Hornyák Ferenc** VIII. o. t. indítványára a lap ajándékozóknak. A névsor felolvasása után véget ért a gyűlés.

TANÜGY.

A népnevelés ügyében.

V.

— okt. 22.

(y.) Kifejtettem dióhéjba szorítva nézeteimet, — előadtam miket vélek a népnevelés terén intenzivebb módon fejlesztendőknak azon célból, hogy a népnevelés ügye feladatának magaslataira való emelkedéséhez pár lépéssel közelebb juthasson. — Nem vindikállok csalahatalanságot nézeteimnek, de hiszen egy nagy tanácskozó testületben is annyi pro-és contra vélemény, annyi mindenféle indítvány és eszme merül fel, hogy a köznek feladata azután a sok közül a legjobbat kiválasztani, esetleg egyiknek hiányait a másiknak részesekéjével pótolva idomítani ki a chaosból a tökéletes egészet.

Nehány szavam a testi nevelést illetően van még. Elismerem, hogy akár az egészségtan elméleti, akár a tornászati gyakorlati tanítása, valamint test edző játékok behozatala által a közoktatásügyi kormány Wlassics miniszter ideje óta igen sokat tett e téren. Kiegészítendőnek vélem még ezt azzal, hogy az I. elemi osztálytól kezdve, a beszéd és értelem gyakorlatok órái alatt, — e célra szakavatott tanfériak által összeállított vezér-könyv alapján adjon a néptanító helyes oktatást a gyermekeknek a tárgyban, mely szükséges és mennyire fontos a test tisztán, rendben tartása, s mik a test ápolásának, az egészség fentartásának legfőbb kellékei. Csak ne történjék ez is akadémikus okoskodással, de olyan népies nyelven, oly annyira kerülve minden nehézkes és érthetetlen kifejezést, hogy megértse ám a falusi gyermek tanítójának előadását, s megértvén meg is szeresse az előadandókat.

Ezzel az iskola tartozik nemcsak a gyermek értelmi és fizikai fejlődésének, de tartozik a társadalomnak is. Mert amidőn az iskola gondot fordít arra, hogy testileg is ép, egészséges, jól konzervált embereket neveljen, akkor nem csak az egyessel teszen jót, de olyan nemzetgazdasági eszmét kultivál, mely igen nagy kihatással bír egész nemzeti életünk és fejlődésünkre. Ép, egészséges, életvidor emberekből álló nemzet ugy szellemi, mint gazdasági téren vezér szerepre van hivatva. Satnya, lomha nép lassanként elpusztul, egész élete

kinos vergődés csak. A tanítók igen nagy szolgálatot tesznek a közügynek, ha a testileg szennyes nebulót éppoly szorgalommal iparkodnak jobb utra terelni, mint midőn lelkieleg, erkölcsileg igyekeznek tisztává és egészségesekké tenni őket, rossz hajlamaik, vétkes cselekményekről való leszoktatás, erkölcsi nevelés által.

A tanító hivatása a mily nehéz, épp oly magasatos is. A nemzet zömmét ők nevelik, országunk jövője az ő kezükbe van letéve. — A jó tanító, aki hivatásának embertől telhetően megfelel, isten-áldás arra a körre, melyben ő neveli a jövő nemzedéket. — A könnyelmű, felületes ember ellenben átok ezen a pályán, mert oly erkölcsi és anyagi károkat okoz az ifju nemzedék nevelése és helyes irányu tanításának elhanyagolása által, melyet pótolni soha semmivel nem lehet.

A kiknek kezébe tehát e magasatos ügy tétetett le, s akik hivatásuknak meg is felelnek, mindig hálás elismerésben részesülnek ugy a felsőség, mint a társadalom részéről. A tanító ma igen szép társadalmi pozíciót foglal el. Tartsa is ezt meg. A jó tanító mindig szeretettel körülvéve fogja magát látni az emberek közt, — ami derék magyar tanítóink érdemei is erre. Kisérje isten áldása, és az emberek hálás elismerése nemes működésük utain őket!

KÖZGAZDASÁG.

Vetőmag a hegyvidéki kisgazdáknak.

Darányi Ignác földmivelségi miniszter **Kazy József** min. osztálytanácsos, miniszteri megbízott előterjesztésre a hegyvidék több részén azon kisgazdáknak, kik a folyó évben elemi károkat szenvedtek, vagy anyagi erejükben oly mérvben gyöngültek meg, hogy a vetésre szükséges őszi vetőmagot önjerejükkel beszerezni képtelenek, vagy ahol az aratás a ráfordított munkát csak azért nem fizetheti vissza, mert a vetőmagot felhasználta gabona degenerálódott részint segélyezésül, részint a gabonaköztermelés megjavítására nagyobb mennyiségű őszi vetőmagot és pedig mindösszesen 70.000 kg. búzát és 17.000 kg. rozst engedélyezett kedvezményes áron.

Minthogy pedig az északkéleti hegyvidék aratása az idén abnormisan gyenge volt, a hüvelyeseket, gumósokat, tengerit és szőlőt pedig a szeptember elején beállott korai őszi fagyok tették tönkre, gondja van a miniszteri megbízottnak arra is, hogy kivételes és különösen indokolt esetekben a mutatkozó inség kenyértermények kiosztása által is enyhíthetők. E végből a min. megbízott személyesen járja be a vezetése alatt álló hegyvidéki min. kirendeltség működési körébe tartozó vármegyéket s szerzett tapasztalatai, valamint a most folyó jelentkezések alapján a szükséges tavaszi vetőmag és vetőgumó engedélyezése iránt a földm. miniszternek előterjesztést fog tenni.

* **Szüret.** Középhegyljár a szüret e héten veszi kezdetét. Az e hónapban beállott hosszas eső a szőlőt részben megpuhította ugyan, de ezáltal erős rohadásba is hozta. A termés elég bőnek mutatkozik, de finomságára a mult évi terméshez képest meg sem közelíthető s így a bor ára nagyon is alacsony lesz, mig ellenben az új hordó túldrága.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

G. F. H-lyben. Mindkét kéziratot köszönettel vettük, jövő számunkban hozzuk az „Észrevételek”-et.

B. E. Pcsolina. Megkaptuk és az audiatu et altera pars elvénél fogva szombati számtól kezdve leközzöljük.

R. L. Bánócz. Tegye meg a szükséges lépéseket.

Nem közölhető: Dóra. (Elbeszélés.)

Kiadó tulajdonos: **Éhlert Gyula.**

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Közegészségileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

Allein echter Balsam
des Schutzengel-Apothekes
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek, minden köros állapotában, enybiti a hurutot, megszünteti a köpetet, véget vet a fájdalomnak, köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajokból is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a váltólázat. 4. Meglehetően gyógyítja a máj, a gyomor s a bélbetegségeket, különösen a gyomor, szélgyöcsöt. 5. Széliden mozditja elő a székélést s a vértisztulást, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatot tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szárothadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffogést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz, kiütés, varak, megfagyott s megégett tagokra, ruh ellen, megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, közhényt, fül-fájdalmat stb. **Vigyázzunk tehát a zöld védjegyre amely itt fent látható.**

A hol balzsamom nincs raktáron, onnan rendeljék meg közvetlenül nálam s címezze: **An die Schutzengel-Apothekes des**

A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az utazástól legjobban megóv a gyérből megrendelés eredeti cartonos üvegekben melyek Ausztria-Magyarország minden postaállomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg **4 koronáért**. Bosznia és Herzegovina részére 12 kis vagy 6 dupla üveg **4 kor. 50 fillérért** küldetnek meg. Kevesebb mint 12 kis vagy 6 dupla üveg nem küldetik. — Szté-küldés előre fizetés, vagy az összeg utánvétele mellett történik.

Miért szenved ön? Holott biztos reményt nyújtanak önnek a leg-
avutabb seb gyógyítására is és csaknem mindig
a legfájdalmasabb és veszedelmes műtétet, sőt amputációt is kikerülheti a

Thierry A. gyógyszerész valódi

Százlevelűrózsa-kenőcs

alkalmazásával, mely a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak enyhítésében utólérhetetlen Valódi százlevelűrózsa-kenőcsöt alkalmaznak: a betegágyas nők fájós mellére, a tej lefolyás-
szorulásánál, a mellkeményedésénél, az orbáncznál s mindenféle régi bajnál, tátongó láb-
sebeknél, a sósuszónál, dagadt lábknál sőt a csontszúnál is; továbbá vágott-, szurási-, lö-
és zúzott sebeknél; idegen testeknek, mint üveg és faszálka, homok, serét, tövis stb. kihú-
zására; minden kelés, kinövés, pokolvar és új képződéseknél, sőt még a ránkál; az új-é-
körömméregnél, hólyagoknál, sebesült lábknál, mindenféle égésbenél, megfagyott tagoknál
a hosszú fekvés által feltört bőrnél, nyakdaganatnál, vérkeleknél és fülfolyásoknál stb.

A szállítás kizárólag az összeg előre küldése vagy utánvételezése mellett eszközöltek. Két tégely csomagolással, beleértve a postai csomagolás díját **3 kor. 50 fillér**. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Mindenki óvakodjék a hatáskülső hamisításoktól és jó arra ügyelni, hogy ha a tégelybe be van-e égetve a „Thierry Adolf Limitet angyalgógy-
szerének Pregrada” védjegye.

Hirdetések

az 1903. évre szóló

ZEMPLEN NAPTÁRA

számára

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban.

Jenyészmárha eladás.

Méltóságos **gróf Lónyay Elemér** ur, Bodrog-
Olaszi törzskönyvezett intháli tehenészetéből eladó:

- 5 darab számfeletti fejős tehen,
- 5 darab számfeletti borjas üsző.

Megtekinthetők Bodrog-Olasziban (Zemplénmegye,
vasut, távirtda és posta állomás) az uradalmi Intézőség-
nél és ugyanott a becsáron megvehetők.

Uradalmi intézéség.**„SPIRE“**

varrógépek
ipari és családi használatra

5 évi jótállása

kényelmes részletfizetésre

igen jutányos árakban.
Divatos műhímzésben ingyen oktatást nyújtok.

Felsőmagyarország központi raktára:

Sátoralja-Ujhely, Fő-utca (szemben a megyeházzal).

Raktárak: Ungvár, Nagymihály, Komonna.

Gyógy- és csemege szőlő

5 klgr. nagyszemű édes	3 k. 50 f.
5 " csemege körte	3 k. — f.
5 " Ananas Dinye	3 k. — f.
100 klgr. görög dinye	24 k. — f.

bérmentve utánvét mellett.
a helybeli állomáshoz szállítva.

Nagyobb vételnél külön ajánlatot teszek

Sárkány József,
Gyöngyösön.

Botos ispánt

józan életűt új évtől való
belépésre keresek
Rad (Zemplénmegye)

Szerdahelyi Vincze.

Szóladási hirdetmény.

Gróf Hadik Barkóczy Endre ur
tavarnai hitbizományi uradalmához
tartozó behanóczi gazdasága haszon-
bérbe adatván, az ottan lévő ménes
november hó 17-én d. e. 11 és fél óra-
kor Behanóczon nyilvános árverés
útján el fog adatni.

Eladás alá kerülnek anyakanczák,
4-3-2 és 1 éves csikók, valamint 3
fiatal amerikai Traber mén.

Közelebbi felvilágosítással és az
eladandó lovak jegyzékével szolgál,
továbbá bejelentésre homonnai vasuti
állomásra fogatot küld

az uradalmi tisztartóság

Tavarna (Zemplénmegye). Posta és távirtda helyben.
Vasuti állomás **Homonna.**